

Wat is het échte probleem met globalisering?

Globalisering houdt in dat ieder land en ieder bedrijf zich specialiseert in dat waar het het beste in is. In combinatie met internationale vrijhandel leidt dit tot vergroting van de totale wereldwijde productie en welvaart. Waarom is er dan zoveel weerstand tegen?

Conform David Ricardo's theorie van de comparatieve voordelen zou de wereld welvarender moeten worden door meer specialisatie. Voorwaarde daarvoor is wel dat 'productiewinsten' middels wereldwijde handelsstromen van producten, diensten, technologie en ideeën ongestoord (zonder tarieven of administratieve hindernissen zoals die binnen de EU aanwezig zijn) kunnen worden doorgegeven. Waarom zouden landen überhaupt overwegen om tarieven te heffen? Het maakt de producten voor hun burgers alleen maar duurder.

Eén negatief gevolg van globalisering is dat lokale economische activiteiten als gevolg van globalisering verdwijnen. In Nederland kennen we uit het verleden het verdwijnen van de textielindustrie, de productie van TV's, et cetera. Al deze industrieën verdwenen naar 'lagelonenlanden'. De impact op lokale gemeenschappen was en is groot. Indien de overheid dan geen adequate maatregelen neemt om de negatieve gevolgen te bestrijden, ontstaat er op lokaal niveau grote onvrede. Maar in het grote geheel betreft dit nog steeds 'incidenten' die relatief kleine groepen in een samenleving treffen. Waarom wordt die onvrede dan toch zo breed gedragen?

Het kunnen profiteren van wereldwijde verschillen in lonen, belastingen, subsidies, geografische voordelen, schaalvoordelen en dergelijke is vooral voorbehouden aan grote multinationale bedrijven. Met name tech-bedrijven, die meestal naar hun aard platform-bedrijven zijn – Microsoft, Amazon, Facebook et cetera – en daarmee wereldwijd vrijwel geen concurrentie hebben, realiseren grote (over)winsten door globalisering. De spelregels van de WTO, de World Trade

Organization, zijn ook sterk in het voordeel van grote bedrijven. Met andere woorden: globalisering levert weliswaar grote overwinsten op, maar de verdeling ervan komt niet ten goede aan 'de wereld', maar aan een beperkte groep multinationals en hun aandeelhouders.

De scheve verdeling van de extra opbrengsten van globalisering – in combinatie met de negatieve gevolgen voor regio's, MKB enz – leidt tot groeiende weerstand tegen globalisering. Een bijkomend probleem van globalisering is dat we o.a. tijdens Covid hebben ervaren dat de wereldwijde specialisatie in supply chains tot (te) grote afhankelijkheid van andere landen heeft geleid. Een aantal landen gebruikt deze afhankelijkheidspositie als politiek wapen. Dit noopt soms tot het beperken van globalisering vanuit een strategische noodzaak. Niettemin blijft er nog genoeg 'productie' over om de wereld te laten profiteren van de comparatieve voordelen. Hoe zouden we globalisering moeten inrichten om de ongelijke verdeling van lusten en lasten te verbeteren?

De OECD probeert al jaren – vergeefs – om voor multinationals een wereldwijd minimum belastingtarief in te stellen. 'Brede tarifiering op importen' doet de voordelen die globalisering biedt teniet. Een betere manier zijn specifieke belastingen als de Digital Services Tax. De EU is hier al mee bezig. In lijn daarmee zouden overheden de overwinsten door globalisering van multinationals en grote techbedrijven als Apple kunnen afnemen door specifiek belastingen op bepaalde producten en diensten te heffen. Belastingen die de bedrijven in het land waar de producten en diensten worden aangeboden en afgenomen, moeten afdragen. Indien overheden de opbrengsten van die belastingen voor investeringen in zwaargetroffen regio's en beroepsgroepen aanwenden, krijgen we een bredere en dus betere verdeling van de opbrengsten van globalisering. Door ook nog het MKB uit te zonderen van deze belastingen op bepaalde producten en diensten, vindt er een verdere herverdeling van de overwinsten van globalisering plaats. ■

Door **Thijs Jochems**,
Adviseur en Private
Investor